

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 258/2021
03.06.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Бранка Станића, председика већа, Татјане Матковић Стефановић, Татане Миљуш, др Илије Зиндовића и Јасмине Стаменковић, чланова већа, у правној ствари тужиоца Акционарског друштва за саобраћај, туризам и угоститељство "АУТОСАОБРАЋАЈ КРАГУЈЕВАЦ" у стечају, Крагујевац, ул. Кнеза Михаила бр. 70, кога заступа пуномоћник Звездана Бубало, адвокат из ..., против туженог „ИЦ ИНЖЕЊЕРИНГ“ ДОО Крагујевац, Дивостин бб, кога заступа пуномоћник Светлана Васић, адвокат из ..., ради накнаде штете, вредност предмета спора 300.000,00 динара, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 2319/19 од 27.01.2021. године у седници већа одржаној дана 03.06.2021. године, донео је:

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца.

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца, па се **УКИДА** пресуда Привредног апелационог суда Пж 2319/19 од 27.01.2021. године и предмет враћа том суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Крагујевцу П 1097/18 од 14.02.2019. године у ставу 1. изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца па је обавезан тужени да тужиоцу исплати на име накнаде штете по основу измакле користи износ од 300.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 28.11.2018. године па до исплате. У ставу 2. изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 71.534,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде па до исплате.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 2319/19 од 27.01.2021. године преиначена је првостепена пресуда и одбијен тужбени захтев тужиоца као неоснован и обавезан тужилац да надокнади трошкове поступка туженом у износу од 55.267,00 динара у року од 8 дана по пријему отправка пресуде.

Против пресуде Привредног апелационог суда Пж 2319/19 од 27.01.2021 године, тужилац преко пуномоћника из реда адвоката је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права. Ревизију је изјавио са позивом на одредбу члана 404. ЗПП у циљу уједначавања судске праксе. Предложио је да ревизијски суд дозволи и усвоји ревизију.

Према одредби члана 404. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11..18/20) ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). О дозвољености и основаности посебне ревизије одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

Поступајући на основу цитиране законске одредбе, Врховни касациони суд је дозволио одлучивање о посебној ревизији, јер су у конкретном случају испуњени услови за примену одредбе члана 404. ЗПП. Постоји потреба за уједначавањем судске праксе у вези примене одредби Закона о стечају и Закона о облигационим односима, које се односе на рок застарелости потраживања стечајног дужника, према његовим дужницима.

Предмет тужбеног захтева је новчано потраживање тужиоца према туженом у износу од 300.000,00 динара, на име накнаде материјалне штете.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Привредног суда у Крагујевцу Ст 17/15 од 25.05.2015. године отворен је стечајни поступак над тужиоцем. Дана 15.07.2015. године у Дневном листу „Политика“ оглашен је позив тужиоца преко стечајног управника за достављање понуда за закуп имовине стечајног дужника-тужиоца, и то имовинских целина 1-10, те је јавно отварање понуда одржано дана 03.08.2015. године. Ценећи испуњеност услова предвиђених огласом и исправност понуда, одбор поверилаца тужиоца је на седници одржаној дана 13.08.2015. године донео одлуку о избору најповољнијих понудилаца. Тужени између осталих је доставио понуду за имовинску целину бр. 9, те је као најповољнији понудилац за закуп пословног простора у Крагујевцу, у ул. Корчуланска 66, на кп. бр. 2491/1 КО Крагујевац 2 и то помоћна зграда магацин број 1, површине у основи 651м² и помоћна зграда број 2 површине 518м², од стране тужиоца изабран као најповољнији понудилац за овај предметни простор. Тужилац је дана 25.09.2015. године обавестио туженог да је његова понуда за закуп наведене имовине стечајног дужника прихваћена као најповољнија и писмено га позвао да са тужиоцем као закуподавцем закључи уговор о закупу за износ месечне закупнине од 50.000,00 динара на одређено време од 6 месеци, и доставио му уз прихват понуде текст уговора о закупу. Тужени се на позив тужиоца да закључи уговор о закупу изјаснио писменим путем дана 01.10.2015. године, обавештењем да одустаје од закупа предметног пословног простора. Тужилац сматра да је због оваквог поступка туженог био принуђен да за закуп предметног пословног простора изнова спроведе прописани поступак оглашавања за достављање понуда за закуп имовине стечајног дужника-тужиоца, што је учинио поновљеним огласом и са новим најповољнијим понуђачем „Аутопревоз Јањушевић“ и закључио уговор дана 20.05.2016. године. Оваквим поступком туженог, тужилац сматра да је претрпео штету за износ изгубљене закупнине за период од новембра 2015. до 20. маја 2016. године у укупном износу од 300.000,00 динара. У току поступка тужени је истакао приговор застарелости утуженог потраживања.

Оценом изведених доказа првостепени суд је утврдио да је тужбени захтев тужиоца основан а да истакнути приговор застарелости није основан. Како је укупан обим накнаде штете, сходно члану 376. став 3. Закона о облигационим односима у вези одредбе члана 375. Закона о облигационим односима настао дана 15.03.2016. године, од тада тужиоцу тече рок за накнаду штете у виду измакле користи, па потраживање накнаде штете по основу измакле добити није застарело с обзиром да је тужба поднета 28.11.2018. године. У конкретном случају тужилац је 25.09.2015. године обавестио туженог да је његова понуда изабрана као најповољнија и за тужиоца је била извесна чињеница да ће тужени као добар привредник и формално потписати уговор о закупу за уговорени период од 6 месеци и да ће за предметни пословни простор у уговореном периоду плаћати закупнину у уговореном месечном износу од 50.000,00 динара, па је основано и оправдано тужиочево очекивање наведеног износа као свог прихода.

Према оцени другостепеног суда, на утврђено чињенично стање првостепени суд је погрешно применио материјално право када је тужбени захтев усвојио.

Другостепени суд полазећи од одредби чл. 186. и 376. Закона о облигационим односима закључује, да је тужилац прихватио понуду туженог као најповољнију, за закуп имовинске целине туженог број 9 и дана 25.09.2015. године; да је тужилац обавестио туженог, као понудиоца да је његова понуда за закуп имовине прихваћена као најповољнија, те га је писмено позвао да са тужиоцем као закуподавцем закључи уговор о закупу за износ месечне закупнине од 50.000,00 динара, на одређено време од 6 месеци и доставио му је уз прихват понуде и текст уговора о закупу. У смислу члана 39. Закона о облигационим односима, на овај начин странке су засновале облигационо правни однос, јер се понуда сматра прихваћеном кад понудилац прими изјаву понуђеног да прихвата понуду, што се у овој ситуацији и десило. Након тога, дана 01.10.2015. године тужени обавештава тужиоца да не жели да потпише предметни уговор о закупу и тиме долази до једностраног раскида заснованог пословног односа од стране туженог.

Моментом једностраног раскида од стране туженог наступила је штета за тужиоца, јер је исти очекивао да ће приходовати у наредних шест месеци закључивањем уговора о закупу. Накнада штете се сматра доспелом од тренутка настанка штете, те је тужилац наредног дана од дана када га је тужени обавестио да не жели да потпише уговор о закупу, могао тражити накнаду штете од туженог, јер је тужилац био упознат са тиме и ко је штетник и колико износи висина штете, с обзиром да је уговор требало да буде закључен на одређено време од шест месеци. Дакле, по ставу другостепеног суда, следећег дана а то је 02.10.2015. године, тужилац је могао да потражује накнаду штете од туженог. Како је тужба у овој правној ствари поднета дана 28.11.2018. године, то произлази да је протекао трогодишњи рок застарелости предвиђен чланом 376. Закона о облигационим односима, па је потраживање тужиоца застарело а основан приговор застарелости истакнут од стране туженог. Због свега наведеног, другостепени суд преиначава првостепену пресуду и одбија тужбени захтев.

Врховни касациони суд налази да овакав закључак другостепеног суда није правилан.

У ситуацији када се утврди да је дошло до закључења уговора о закупу па потом до једностраног раскида уговора од стране туженог а када тужилац захтева због тога накнаду штете, тада се застарелост захтева за накнаду штете цени по пропису из члана 376 Закона о облигационим односима, без обзира да ли се накнада захтева за већ насталу штету или за штету за коју је по редовном току ствари извесно да ће сукцесивно настајати у будућности. У ставу 3 члана 376 Закона о облигационим односима је одређена посебна застарелост за штету која је настала повредом уговорних обавеза, па се у том случају примењује онај рок застарелости који је овим законом, одређен за застаревање уговорених обавеза чијом повредом је штета настала. Стога је суд био дужан да на основу става 3 овог члана, утврди када су доспевале за наплату обавезе из уговора (закупнине) и од када почиње да тече рок застарелости тих обавеза и на тај начин утврди да ли је потраживање застрело у целини или делимично или није застарело.

Поред наведеног другостепени суд ће узети у обзир и чињеницу да је тужилац у стечају и да је одредбом члана 86. Закона о стечају, посебно регулисано питање застарелости потраживања стечајног дужника па и потраживања по основу накнаде штете.

Према ставу 2. одредбе члана 86. Закона о стечају, застарелост потраживања стечајног дужника према његовим дужницима застаје даном покретања стечајног поступка и не тече годину дана од дана отварања стечајног поступка. Наведени став регулише правне последице покретања стечаја у односу на рок застарелости потраживања стечајног дужника према његовим дужницима. Он прописује да у односу на ова потраживања наступа застој и да рок застарелости не тече годину дана од дана отварања стечајног поступка.

Одредбом члана 384. Закона о облигационим односима у ставу 1. је прописано да ако застаревање није могло почети да тече због неког законског узрока, оно почиње тећи тек кад тај узрок престане. Дакле, према наведеној одредби за потраживања која настају и доспевају за време док траје застој, не може почети да тече рок застарелости све до престанка застоја. Другостепени суд ће имати у виду наведене одредбе закона и оценити да ли се оне односе на предметно потраживање.

Како је због погрешне примене материјалног права изостала оцена и свих других жалбених разлога а који се тичу висине потраживања и чињеничног стања, Врховни касациони суд није могао преиначити побијану пресуду, већ применом процесних овлашћења из члана 416. Закона о парничном поступку, побијану пресуду мора укинути.

У поновном поступку ће другостепени суд оценити све разлоге жалбе и донети нову одлуку по жалби туженог.

**Председник већа – судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић